

ALAPGONDOLATOK

Az installáció alapgondolatát a kristályéjű pusztításról készült néhány egykori fénykép hívta elő. A széthullott üvegdarabok. Az egykori ép jóvátehető hiánya. A tévova szemlézők. Az értelmetlen tett. Egyetlen visszavonhatatlan mozdulat. Megmásíthatatlan. A lokális pusztítás. A feltartóztathatatlan folytatás. A totális pusztulás. A követ hajító kéz, a ravaszt meghúzó kéz, a bombát kioldó kéz. Ugyanaz. A tettes ismeretlen. Mindig más. Nem én. De én is lehetnék. Az áldozat is mindig más. Sosem én. De én is lehetnék. Mi vagyunk a tettesek. Mi vagyunk az áldozatok.

AZ INSTALLÁCIÓ

A fenti alapgondolatokat egy 30 napig fennálló TÉR - TÁRGY - HANG installációba transzponáltam, mely 2008. november 9-én egy - körülbelül 10 percben sűrített - valósidejű MISZTÉRIUM-mal lesz felavatva. Az installáció és a nyitó ceremónia az 1. szint közlekedőjét, a Moholy-Nagy Galériát, valamint a főhomlokzati panoráma ablakot érinti.

A TÉR

A galéria szint közlekedőterének végén BEJÁRATI ELEM jelzi a tér „kapuját”. Ez a galéria-tér lifttől legtávolabbi, teljesen kinyitott és rögzített bejárati ajtaja elé helyezett, padlótól a mennyezeti éréig matt-fekete szerelt falelem, plasztikus számokkal és grafikai jelekkel (szvasztika és Dávid-csillag). Egyetlen nyílásán lehet a térbe lépni. A terem másik két ajtaja a megnyitott performansz idején csak a kiürítést szolgálja, (ha a megnyitott közönségének létszáma miatt szükséges, nyitva is lehet), a kiállítás egy hónapja alatt zárva tartandó. A galéria-terét a technikai helyiség homlokfaláig használok, a későbbiekben részletezett terület-felhasználással, installációs igényekkel. Az elképzelt millió megteremtése érdekében a galéria-tér valamennyi homlokzati nyílása elsőtíftendő.

A TÁRGYAK

A tér bejáráshoz kötődő utolsó, két axisát három kompozíciós-funkcionális elem értelmezi-tagolja.

A „HANGSZER”-KORPUSZ

Az installáció legfontosabb eleme a csak erre az alkalomra általam tervezett/épített - egyszerű használatos - idiofon „hangszer”. Ez a fekete színű, robusztus lábakon álló, áttört korpusz egyszerű, minimalista tárgy, mechanikus hangkeltő eszköz. Arányrendszere (1:3:9) adekvát a hangeseemény sófár komponenseinek szabályaival (lásd alább). Terében négyzetlapokból álló összefüggő szintelen üvegfelület-rezonátor „lebeg” tiigrán pálcákon. A lapok - a differenciált hangzás és a végső geometriai képlet érdekében - áttetsző fóliával preparáltak. A geometrikus mező minden egyes eleme fölél - vörös színű fonalakon - szürke árnyalatú kavicsok csüngenek. A fonalak - akár a hárfa húrjai - kifeszülnek a szekrény hosszanti homloknyílásában és lenn, a korpusz fenéklapjánál nagyméretű rugós fabillentűkhöz csatlakoznak. A korpusz mennyezetén mátrixba rendezetten ciánkék, sárga és piros színű LED-ek beépítettek, ide rögzített a két WEB-kamera is.

A PAD

A hangszerest hosszoldalával párhuzamosan elhelyezett, azzal rokon szerkesztésű és szintén matt-fekete színű egyedi térelem. (Elsődlegesen a vernisszást követő egy hónapban szolgálja az üve szemléldést-hallgatást).

A VETÍTŐFELÜLET

A WEB-kamerák képeinek projektoros vetítése céljából a terem végfala elé helyezett, a korpuszal azonos hossz- és magassági méretű és hasonló szerkesztésű elem.

A TÖRTÉNESEK

1. ÁLLÓKÉP („Vihar előtt”)

Az installáció alaphelyzete. A megnyitó előtti állapot. A galéria teljes tere használatban. A tér teljesen sötét, csak a korpusz kék és sárga belső fényei világítanak. A vetítőfelületen (a panoráma ablakén is) a WEB-kamerák állóképe látható (az üvegező felülete, vörös fonalak, csüngő kavicsok). Hang nincs. Minden nyugalomban (még). Az installációt a gyülekező közönség szabadon szemlélheti.

2. PERFORMANSZ („Misztérium”)

Szereplői: egy fúvóhangszeres *szólista* (jómagam) egy *beszélő* (férfi, német anyanyelvű) és a *játékosok* (jó néhányan a közönség soraiból - sorszámaikat és az instrukciókat teendőikről egy papírlapon a belépéskor kapják meg).

Kedzetét egy „sófár” szólam (egy fizikailag modellezett hang, fúvós kontrollrel megszólaltatva) jelzi. Voltaképpen tradicionális szekvencia: Tekiah/Shevarim/Teruah/Tekiahháromszor ismételve. A beszélő ezután - véletlenszerű számot húzva - fennhangon szólítja (németül) az első „játékos” Minden „játékos” egy tetszőleges billentyűt kell, hogy lenyomjon. Ez oldja a hozzárendelt kavicsot, mely az alatta lévő üveglapra zuhan, összetörvén azt. Az üveglap roppanása, továbbá a szilánkok és a kavics fenéklapra zuhanásának hangjai alkotják a zenei folyamat egyik rétegét. A hangok mikrofonozva vannak és egy effekt processzoron át (delay és reverb) a teremben lévő és az utcai hangszórokra vezérlődnek. A másik zenei réteget a - mindig más és más által „megszólaltatott” - töréshangok közé iktatott, kérelhetetlenül ismétlődő, költöten variált, de egyre improvizatívabbá váló „sófár” képletek jelentik. A harmadik hangyi réteg a beszélő által német nyelven mikrofonba bemozdott sorszámkok. E három elemnek a monoton - de nuanszaiban mégis eltérő - váltakozásából épül fel a 10-12 perces hang-zenei folyamat, az egykori eseménnyel kapcsolatos asszociációkat ébresztve a hallgatóságban. Az utolsó üveglap eltörte/hangzása után megszólaló „sófár” szekvencia (a végén Gedolah-val) zárja a performanszot. A korpusz ciánkék és sárga színű belső világítása a történések alatt fokozatosan pirosra vált. A WEB-kamerák valósidejűben „közvetítik” mindkét vetítőfelületre a kavicsok zuhanásainak és az üveglapok töréseinek képszekvenciáit. (A valójában lefele zuhanó kavicsok ezáltal a vízszintes rőppálya illúzióját keltik). Képek egyidejűleg digitálisan is rögzítésre kerül. A panoráma ablakra vetített - akár mindkét oldalról szemlélhető - mozgókép, az utcáról nézve a tényleges ablak bezárásának illúzióját kelti. A teljes performanszot (archiválási céllal) egy - a térben statikusan elhelyezett - videokamera is rögzíti.

3. KIÁLLÍTÁS („Memento”)

A performanszot követő naptól egy hónapig tartó állapot. Az installáció „hangszer”-eleme elnémult, önönn pusztításának nyomait őrizi: meredező pálcák, közöttük üvegszilánk-halmok (felismerhetővé lesznek a szétzilált szvasztika között a Dávid-csillag háromszögei), elgurult kavicsok, ellazult, kusza (vér)fonalak - rácsok közé zárva. A korpusz belső terét csak a piros színű LED-ek derítik. A megtörténteket a mindkét vetítőfelületen (a panoráma ablakon csak sötétedés után) a WEB-kamerák által rögzített, végtelenülve vetített képsorok elevenítik fel - a performansz hangjaival (utómunka). Ez a hangos mozgókép a galéria terében a „hangját veszített”, statikussá lett korpuszsal terem együttes vizuális élményt és kelt emocionális feszültséget (különösen a padról szemléldőve/hallgatóva). A galéria másik két axisában, a padlón - az áldozatokra emlékezve - a WEB-kamera állóképeinek számozott fekete-fehér nagytáblái verneken Szanaszét. Összesen 91. Egy-egy „emlék” kavics alatt. Padlóra helyezett reflektorok sűrűlő fehér fénykénvéjében.